

ske družbe niso vključene v tolikšni meri kot moški. Vsekakor bi bilo zaradi napisanega zanimivo zvedeti več o razmerju moči med spoloma. Ker je Michelle Rosaldo, kot sem že omenila, tudi ena najpomembnejših avtoric feministične antropologije, se mi vsiljuje (v zadnjih letih vedno pogostejše) retorično vprašanje: Ali je v humanistiki kovačeva kobila res pogosto tako bosa?

Natalija Vrečer

Zbornik 1994/95. Uredil Ivo Stropnik. Velenje, Kulturni center Ivana Napotnika, Velenje, 1994.

V domoznanski zbirki Šaleški razgledi je kot njen enajsti zvezek tokrat – ob 140-letnici organiziranega knjižničarstva na Šaleškem – izšel letošnji Zbornik, posvečen zgolj Šaleški dolini. Urednik – pesnik in literarni publicist Ivo Stropnik – je želel v njem, kot pravi v uvodu, združiti kulturološke, zgodovinske, etnološke, sociološke, umetnostne, okoljevarstvene, razvojne in v najširšem pomenu besede domoznanske prispevke. Pri tem je želel opozoriti na bogato literarno aktivnost na tem koncu Slovenije, tako v preteklosti kot danes, ter izpostaviti deziderat šaleških kulturnih delavcev, namreč da bi imeli lastno založniško dejavnost. Zbornik naj bi bil torej tudi spodbuda za ustanovitev založniške hiše v mestni občini Velenje.

Med prispevki sta na prvem mestu uvodna članka, ki predstavljata knjižničarsko dejavnost na Šaleškem: Iva Stropnika »140 let organiziranega knjižničarstva na Šaleškem« ter »Šaleška čitalnica« izpod peres Aleksandra Debelaka, Alena Marinovića ter Tadeja Rudolfa. Iz načrtovanega Šaleškega biografskega leksikona je urednik zbornika ilustrativno objavil izbrane slovstvene biografije pomembnih uveljavljenih Šaležanov, med njimi Antona Aškerca, Karla Destovnika – Kajuha, Karla Oštirja, Boruta Koruna in drugih. Sledijo študije in razprave, zgodovinske, demografske in jezikoslovne: Toneta Ravnikarja »Prispevek k poznavanju preteklosti Paškega Kozjaka«, Danijele Brišnik »Življenje na gradu Šalek«, Jožeta Hudalesa »Nomen est omen – O imenih v Šaleški dolini«, Iva Stropnika »Analiza govora vasi Ravne pri Šoštanju«, Damijana Kljajiča »Žrtve II. sv. vojne v KS Zavodnje« ter Zdenke Hudales »Hvala ti, Gospod, da se nisem rodil kot ženska!«. O ekoloških vprašanjih in razvojni perspektivi Šaleške doline pišejo Marjan Tomše, Marta Svetina–Gros ter Emil Šterbenk. Sledijo Kulturne strani, na katerih je bralec seznanjen z nekaterimi področji tako literarne kot likovne dejavnosti ter tekočim kulturnim udejstvom Šaležanov. Z osnovnimi smernicami kulturnega utripa mesta Velenje nas seznanja Vlado Vrbič, ravnatelj Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje, s katerim se je pogovarjal Ivo Stropnik. Ob simpoziju »Kajuh in literarnozgodovinska misel«, ki ga je v počastitev spomina na pesnika pripravil Kulturni center Ivana Napotnika 22. februarja v Šoštanju, je v Zborniku objavljen kratek utrinek. Dalje sta ob strokovnem posvetu (9. 6. 1994 v Velenju) o pomembnem političnem delu rojaka dr. Karla Verstovška, enega najpomembnejših slovenskih politikov na Štajerskem pred 1. svetovno vojno, objavljena dva Verstovškova spisa. O profesorici Mariji Zupanc piše Damijan Kljajič. Slikarja Jožeta Svetino pa predstavi Ljuban Naraks. O Piki Nogavički, boljše: o njeni stvariteljici Astrid Lindgren, piše Marjan Marinšek, navdušen zbiralec knjig o Piki Nogavički. Zbornik prinaša še »Visoko pesem mojemu mestu« Iva Stropnika in »Kronologijo razstav Galerije KC Ivana Napotnika« Milene Koren-Božiček ter »Kulturno kroniko« za leto 1994, ki jo je sestavila Ana Macur.

Bera je torej pisana in lahko rečemo bogata. V Zborniku je skrbno predstavljena kulturna dejavnost v Šaleški dolini, poleg tega pa so zastopana v njem tudi različna področja

humanistike od zgodovine, etnologije, jezikoslovja, književnosti, sociologije, pa vse do ekologije in umetnosti. Torej želja po založniški hiši v Velenju ni le razumljiva, ampak tudi utemeljena.

Monika Kropelj

Narodna umjetnost. Hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku – Croatian Journal of Ethnology and Folklore Research, 32/1, Zagreb, Institut za etnologiju i folkloristiku, 1995, 237 str.

Nova številka Narodne umjetnosti kaže, da se po 32 letih izhajanja revija spreminja. Ne le zunanja grafična oprema, spremenil se je tudi koncept. Do sedaj je revija izhajala enkrat letno, tu in tam so izšle še posebne tematske ali tujejezične številke. Z letošnjim letom se je uredništvo odločilo, da bo vsako leto enkrat izdalo še angleško številko Narodne umjetnosti, ki bo tujino seznanila z razvojem in dometom hrvaške etnološke, folkloristične in antropološke misli. Prva redna angleška izdaja ima širši – mednarodni uredniški svet, ki ga sestavljajo člani iz Zagreba, Göttingena, Rima, Bratislave, Lunda, Frankfurta, Los Angelesa, Dunaja, Sydneja, Züricha in Ljubljane. Glavna in odgovorna urednica je dr. Zorica Vitez.

Najvažnejša je seveda vsebina, ki jo žal, lahko predstavimo le »statistično«, saj gre le za predstavitev in ne oceno zbornika. Najprej se predstavi Ines Prica z razpravo Biti tu – objavljati tam, v kateri razmišlja o položaju majhne (hrvaške) etnologije v ponudbi sodobne svetovne antropologije. V članku Dve znanstveni paradigmi v hrvaški etnologiji primerja avtorica Jasna Čapo-Žmegač delo dveh velikanov hrvaške etnologije – Antuna Radića in Milovana Gavazzija. Etnomuzikologinja Grozdana Marošević se predstavlja z razpravo Vpliv folkloristike na etnomuzikologijo na Hrvaškem, v kateri pokaže domet hrvaške etnomuzikologije v zadnjih petdesetih letih. Ravni klasifikacije pa je naslov prispevka Tanje Perić-Polonijo. Gre za razmišljanje o klasifikaciji ljudskih lirskih pesmi glede na zapis in izvedbo. Brian C. Bennett, predavatelj na apalaški državni univerzi v Boonu (ZDA) je za narodno umjetnost napisal prispevek o relevantnosti antropologije v razpravah ameriške akademske skupnosti (Ameriška antropologija – uporabnost na ameriških univerzah). Sledi članek Lade Čale-Feldman Razumniška razmišljanja in znanstvene prioritete – glas etnologa. Gre za razmišljanje o vprašanju intelektualnega in znanstvenega angažmaja v sedanji Hrvaški v okviru raznovrstnih metodoloških nejasnosti hrvaške etnologije. Na povsem novo področje etnologije posega razprava Maje Povržanović Prehod preko mej: hrvaške vojne etnografije. Dunja Rihtman – Avguštin pa se v članku Božiček v tranziciji loteva analize povečane ljudske pobožnosti v postsocialistični Hrvaški. Kroniko razpada Jugoslavije je na samosvoj način predstavil Vilko Endstrasser v članku Zgodovinski pregovori (reki) – kronika razpadanja Jugoslavije. Avtor zasleduje uporabo zgodovinskih rečenic v hrvaških in srbskih časopisih 90-let. Divna Zečević v članku Hrvaške popularne pridige 18. in 19. stoletja, obravnava dva vidika preučevanja – literarnega in kulturnoantropološkega. Problematiko ljudskega gledališča na primeru lastovskega karnevala predstavlja Ivan Lozica v članku Od obreda do gledališča in nazaj: lastovski karneval. Problem odnosa kmetov do naravnih virov obravnava Aleksandra Muraj v razpravi Ekološkost kmetov iz Cresa. Gorana Dolinar piše o glagoljaškem petju v luči nekaterih novih podatkov o glasbeni kulturi v Novem Vinodolskem, Tvrtko Zebec pa razmišlja o karnevalskih plesnih dogajanjih na Hrvaškem kot o obredu prehoda. Avtorica zadnjega prispevka je Vedrana Milin-Čurin (Dalmatinske popularne pesmi v folklorni praksi). V njem prikaže štiri pesemske kategorije v glasbenem repertoarju prebivalcev otoka Murter.